הזהב פרק רביעי בבא מציעא נט.

ונגלעי. בשביל אשתי זו שמתחלה חטאתי בה כמו (בראשית ג) ויכן את הנלע: **שמחו ונאספו קרעו ולא דמו.** אם קרעוני לא מצאו דס: [כ]**כדדרש רבא.** דטובה מעשה של דוד וכת שבע משלהם ופסק אשת איש היא שהיולדת למלחמת בית דוד בגד בכריתות כותב לאשתו ולא מיזקק ליבם וכל אותם הימים היא ספק מגורשת וק' לר"ת על מנת שאם ימות שתהא מגורשת מעכשיו ולא מיזקק ליבם וכל אותן הימים היא ספק מגורשת אם מת מגורשת מתחילה ואם לא מת לא נתגרשה: **היא מוצאת והיא שלחה.** אע"פ שהיו מוליאין אותה לשריפה לא אמרה להם ליהודה נבעלתי אלא שלחה לו למי שאלה לו אנכי הרה ואם יודה הוא מעצמו יודה: **עמיהו.** עם אתו: **באונאת אשתו.** באונאת דברים לצערה: **אונאתה קרובה.** לבא. פוגעות אונאתה ממהר לבא: **שמעה תפלתי.** אין לשונותו מלשון בקשה שמבקש מאת הקב"ה שישמע תפלתו אבל אל תחרש יש לשונותו מלשון בקשה ולומר בזו אני בוטח שאין דרכך לשתוק ולא להחרים. אל תחרש אל תעשה אל תתן משמשין לשון בקשה ומשמשין לשון עתיד כגון (תהלים קכא) אל יתן למוט הרי לשון בקשה ויאמר יעקב לא תתן לי תאומה (בראשית ל) הוא לשון עתיד: **רק לא היה כאחאב.** סיפיה דקרא אשר הסתה אותו אחיבל אשתו: [**אסתך גולא.** אשתך קטנה כפוף עצמך ושמע דבריה]: **כל השערים.** של תפלה נעלו: **חוץ משערי אולאה.** הלועק על אונאת דברים אין השער נעול בפניו: **ככל ע"י שלוח.** נפרעים על כל עבירות ע"י שלוח: **ובידו.** לא מסרה לשלוח: **פרגוד.** מחילה שבין שכינה לבנה מרום: **אינו נעול.** [**להפסיד** רלאיתן מן המקום אלא תמיד רואה אותם עד שיפרע: **ובידו אנך.** משמע שהיא תמיד אצלו ומשמש בה: **על פני.** לפני ואין מחילה בינו לבין העבירה: **אימתי נגולך אלוס.** כשאלב חטיס ישביעך הקב"ה: **מכדא.** כל שמותים בו שעורים: **נקים ואתי מגרא.** התגר מקשקש וכא. ואני שמעתי הכל מקשקש כדרך כלי ריקם שנשמע בו קול הכרה כשמקשקשין עליו: **וידל ישראל.** לעיל מיניה כתיב ויתנו עליהם וישמיתו את יבול הארץ: [**אוקירו עשייבו.** כבדו נשותיכם: **מחווה.** עיר שהיה רבא דל בתוכה כך שמה: **תסבו חוליות.** תנור העשוי חוליות מגרפו בכבשן כדרך כלי חרס ואח"כ ליקף החוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא: **ר"א מטהר.** שאין זה כלי חרס אלא בנין כעין כלי גלגלים וכלי אדמה שאין מקבלין טומאה: **וחכמים מטמאין.** דאחזי בתר חוליות. שאר תנורים שלהם היו עשויים כעין קדירות גדולות ופיו למעלה ולוקף בכבשן כשאר קדירות ומטלטלים אלא שהיה מושיבו על האדן או על הדף ומדביק את טפילות הטיט סביב על כולו לעשותו עב שיקלוט ויחזיק את חומו: עכנאי

נוח לו לאדם שיבא על ספק אשת איש כו'. נקט הכי משום דבת שבע ספק אשת איש היא ופי' בקונטרס משום דכל היולדת למלחמת בית דוד כותב בגד לאשתו ע"מ שאם ימות יגרשנה ולא מיזקק ליבם וכל אותם הימים היא ספק מגורשת וק' לר"ת דא"כ אין זה כל היולדת אלא דוקא שיש להם אחין ואין להם בנים מיהו בקונטרס לא דוקא נקט יבם אלא שלא תתעגן ועוד קשה לר"ת דאמר במסכת שבת (ד' ט. ופס ד"ה בגד) כל האומר דוד מטא אינו אלא טועה אמאי והא חזר אורייה מן המלחמה אמ"כ ומיהו יש לדחות שהיו מתנין אם לא יחזור בסוף המלחמה ועוד קשה דתניא בפ' מי שאחזו (גיטין דף עג. ופס: ד"ה אמר) מה היא באותן הימים רבי יהודה אומר הרי היא כאשת איש בלבד דבריה ר' יוסי אומר מגורשת ואינה מגורשת ואפילו לרבי יוסי מטא דוד דאינה מגורשת ודאי וכ"ת דהתם בלא אמר מעכשיו דמוקי לה בגמרא באומר מעת שאני בעולם כלומר שעה אחת קודם מיתתי ובמלחמת [בית] דוד היו כותבים מהיום הא קתני בהדיא בתוספתא מהיום אם מתי הימים שבינתים רבי יהודה אומר היא כאשת איש ומתני' דמי שאחזו (שם) נמי מוכח דאמר מהיום דאלגיגל מיניה קאי והא דאמר בגמרא באומר מעת שאני בעולם מפ' ר"ת ור"ת דפירושו נעשה כאומר מעת שהוא בעולם משום כיון דאמר אם מתי מתכוין לרחק הגרושין כמו שיוכל ואינו רוצה שתתגרש עד שמוך למיתתו והא דקאמר מהיום להרלות שהוא רוצה שימולו גרושין (מהיום) ומפ' ר"ת דבמלחמת בית דוד היו מגרשין לגמרי בלא שום תנאי אלא היו עושין הדבר בנגעה כדי שלא יהו קופלין על נשותיהן לנושאן לכך קרו להו ספק אשת איש ולכל הפי' קשה דאפילו בא על אשת איש ודאי טוב ממלבין דמקאמר דוד הבא על אשת איש מיתתו בתנך ויש לו חלק לעולם הבא אבל מלבין את פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא (ואמר) מר זוטרא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר ר"ש חסידא ואמרי לה א"ר יוחנן משום רשב"י נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים מנ"ל מתמר דכתיב והיא מוצאת והיא שלחה אל חמיה אמר רב חננא בריה דרב אידי מאי דכתיב ולא תונו איש את עמיתו בעם שאתך בתורה ובמצות אל תונהו אמר רב לעולם יהא אדם זהיר באונאת אשתו שמתוך שדמעתה מצויה אונאתה קרובה א"ר אלעזר מיום שנחרב בית המקדש נגעלו שערי תפלה שנאמר גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי ואע"פ ששערי תפלה נגעלו שערי דמעות לא נגעלו שנאמר שמעה תפלתי ה' ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש ואמר רב כל ההולך בעצת אשתו נופל בגיהנם שנאמר רק לא היה כאחאב וגו' א"ל רב פפא לאביי והא אמרי אינשי איתתך גוצא גחין ותלחוש לה לא קשיא הא במילי דעלמא והא במילי דביתא לישנא אחרינא הא במילי דשמיא והא במילי דעלמא אמר רב חסדא כל השערים נגעלים חוץ משערי אונאה שנאמר הנה ה' נצב על חומת אנך ובידו אנך א"ר אלעזר הכל נפרע בידי שליח חוץ מאונאה שנאמר ובידו אנך א"ר אבהו ג' אין הפרגוד נגעל בפניהם אונאה וגזל וע"ז אונאה דכתיב ובידו אנך גזל דכתיב חמס ושוד ישמע בה על פני תמיד ע"ז דכתיב העם המכעיסים אותי על פני תמיד [וגו'] אמר רב יהודה לעולם יהא אדם זהיר בתבואה בתוך ביתו שאין מריבה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא על עסקי תבואה שנאמר השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך אמר רב פפא היינו דאמרי אינשי כמשלם שערי מכדא נקיש ואתי תיגרא בביתא ואמר רב חיננא בר פפא לעולם יהא אדם זהיר בתבואה בתוך ביתו שלא נקראו ישראל דלים אלא על עסקי תבואה שנאמר והיה אם זרע ישראל וגו' וכתיב ויחנו עליהם וגו' וכתיב וידל ישראל מאד מפני מדין (וא"ר) חלבו לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשתו שאין ברכה מצויה בתוך ביתו של אדם אלא בשביל אשתו שנאמר ולאברם הטיב בעבורה והיינו דאמר להו רבא לבני מחוזא אוקירו לנשייכו כי היכי דתתעתרו תנן התם חתבו חוליות ונתן חול בין חוליא לחוליא ר"א מטהר וחכמים מטמאין

וזה

כיצד מטמא הנדה והטמאה והטהורה אוכלין כו והוא טהור קתני חול דומיא דלרור שהוא יבש:

זה

מסורת הש"ס

(א) סנהדרין קו. ע"ש, כ) [אמר כל"ל], ג) ברכות מג: סוטה י: מכות סז:, ד) כ"מ הוגה, ה) כ"מ מגילה, ו) [שבועות ל.], ז) [ברכות לב:], ח) [ע"ל אמר ר'], ט) כלים פ"ה (מ"י) [ברכות יט. עבודה פ"ז (מ"ז)], כ) [ר"ה כדדרש לפני ד"ה וכגלעי], ל) [ע"ל להפסיק וכן היא בדפו"י ועי' רש"ש], מ) [ר"ה מוקירו אמר ד"ה מחוצ], נ) [ע"ה דגיטין ע"ש], ס) [ע"ל מחרים], ע) [ומתמה סנהדרין קו. גר' להדיא כשאה שעוסקים כל' מיתות ב"ד], פ) [ועי' תוס' ברכות לב: ד"ה אל],

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה מתמו וכו' הגדה והטעורה כל"ל ובאיתא והטמאה מתחק:

גליון הש"ס

גמ' ויש לו חלק לעוה"ב. עין סוטה דף ד ע"ב תוס' ד"ה היא מגודנו:

מוסף רש"י

אל דמעתי אל תחרש. מדלא כתיב אל דמעתי תראה, שמע מינה נראית היא לפניו ואין צריך להתפלל אלא שתתקבל לפניו (ברכות לב ב). **חתבו חוליות.** תנור של חרס שהוא עשוי כללי ומטלטל ותחילת בריאתו מן הטיט ומגרפו בכבשן כשאר קדירות, ואם נעשה הכלי כתוב נתלה ואם נתלו בענין זה שתתבו סביב סביב כחוליות בגולות ומזר ומיכרי בטיט של חול בין חוליא לחוליא, רבי אליעזר מטהר. עולמית, שאינו עוד בכלי חרס אלא נשרף בכבשן, וחכמים מטמאים (ברכות יט ב).

עין משפט נר מצוה

קפב א מיי' פ"ח מהל' אישות הלכה ב' ו סמג לאוין קנ:

ב (מיי' פ"ו מהל' דעות הל' ח ופ"ג מהל' תשובה הל' יד טוש"ע מ"מ סימן תכ סעיף לט):

קפג ג טוש"ע מ"מ סי' רכח סעיף ח נהג"ה:

קפד ד מיי' פט"ו מהל' אישות הלכה יט סמג לאוין קנח טוש"ע מ"מ סי' רכח סעיף ג:

קפה ה מיי' פי"ד מהל' מכירה הלכה יח סמג שם טוש"ע שם סעיף א:

קפו ו מיי' פט"ו מהל' אישות הלכה יט:

קפז ז מיי' פט"ו מהל' כלים הלכה ה:

תורה אור השלם

1 ובצלעי שמחו ונאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמו:
תהלים לה טו

2 הוא מוצאת והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותאמר הכר נא למי החתמת והפתילים והמטה האלה: בראשית לח כה

3 ולא תונו איש את עמיתו ויראת מאלהיך כי אני יי אלהיכם:
ויקרא כה יז

4 גם כי אזעק ואשוע שתם תפלתי: איכה ג ח

5 שמעה תפלתי יי ושועתי האזינה אל דמעתי אל תחרש כי גר אנכי עמך תושב ככל אבותי: תהלים לט יג

6 רק לא היה כאחאב אשר התמכר לעשות הרע בעיני יי אשר הסתה אתו איזבל אשתו: מלכים א כא כה

7 כה הראני והנה ארגז נצב על חומת אנך ובידו אנך: עמוס ז ז

8 כהקיר ביר מימיה כן הקרה רעתה חמס ושד ישמע בה על פני תמיד חלי ומכה: ירמיהו ו ז

9 העם המכעיסים אותי על פני תמיד בגנות ומקטרים על הלבנים: ישעיהו סה ג

10 השם גבולך שלום חלב חטים ישביעך:
תהלים קמז יד

11 והיה אם זרע ישראל ועלה מדין ועמלק ובני קדם ועלו עליו:
שופטים ו ג

12 ויחנו עליהם וישחיתו את יבול הארץ עד בואך עזה ולא ישאירו מחיה בישראל ושה ושור וחמור:
שופטים ו ד

13 וידל ישראל מאד מפני מדין ויזעקו בני ישראל אל יי:
שופטים ו ו

14 ולאברם היטיב בעבורה ויהי לו צאן וכקר וחמרים ועבדים ושפחות ואתנות וגמלים:
בראשית יב טז

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com